NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.
Rok IV. Kraków, niedziela 15 maja 1921. Nr. 124

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7.
Nr. telefonu 279. — Konto czekowe Poczt. Kasy Oszczędn. Nr. 141.123
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracyi
Komunikaty przesłane Redakcyi nie będą uwzględnione.
Redakcya rękopisów nie zwraca.
Redaktor naczelny przyjmuje od 11½ do 12 w południe.

Cena Nru 8 Mk

Prenumerata: w Krakowie i na prowincyi mies. 190·— kwart. 550·— M
w Krakowie z odnoszeniem do domu . . . 210·— 620·— „
Na prowincyi: z przesyłką pocztową 225·— 650·— „
Za granicą: z przesyłką pocztową . . . 275·— 800·— „
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia od wyrazu 5·— Mk., wiersz nonparel 1-szpalt. Mk 15. Nadesłane Mk 40·—. Wiersz nonparelowy 1 szp w tekście Mk 55·—. Wiersz nonp. 1 szpalt. na I. stronie 65 Mk. Zawiadomienia ślubne i gratulacye 150 Mk.

Rozstrzygnięcie kwestyi górnośląskiej jeszcze przed 1 czerwca.

Berlin. PAT. (Wolff). Według „Chicago Tribune" Rada najwyższa zbierze się prawdopodobnie jeszcze przed dniem 1 czerwca. W obradach wezmą udział także Stany Zjednoczone. Rozważany będzie sposób płacenia przez Niemcy oraz sprawa opróżnienia Duisburga i uregulowanie kwestyi Górnego Śląska. Konferencya odbędzie się albo we Włoszech, albo w Belgii. Wymieniają Ostendę albo Strozę.

Odezwa komisyi międzysojuszniczej.

Bytom. PAT. Komisya międzysojusznicza w Opolu ogłosiła następującą odezwę do ludności Górnego Śląska, otrzymaną od konferencyi ambasadorów w Paryżu: Mocarstwa sprzymierzone jednomyślnie potępiają rozruchy, które zakłóciły spokój na Górnym Śląsku. Wydarzenia na Górnym Śląsku nie mogą w żaden sposób wpłynąć na postanowienia, które mocarstwa międzysojusznicze powziąć mogą. Mocarstwa sprzymierzone rozstrzygną w chwili odpowiedniej sprawę Górnego Śląska, kierując się jedynie wynikami plebiscytu i przepisami traktatu pokojowego. Pod odezwą podpisani są wszyscy członkowie komisyi międzysojuszniczej.

Układ z Korfantym nie uzyskał aprobaty przedstawicieli Anglii i Włoch?

Berlin. (Tel. wł.). Jak donosi „Deutsche Allg. Zeitung", układ zawarty na G. Śląsku stanął między generałem Le Rondem a Korfantym, nie znalazł jednak aprobaty przedstawicieli Anglii i Włoch.

Pertraktacye Korfantego z komisyą aliancką.

Bytom. PAT. Pertraktacye między Korfantym a komisyą międzysojuszniczą toczą się w dalszym ciągu i dotyczą przedewszystkiem przywrócenia normalnego ruchu kolejowego celem zapewnienia miastom i centrom robotniczym aprowizacyi oraz dowozu węgla. Drugą ważną sprawą jest wypłata zarobków robotnikom w dniu 15 maja. Rząd niemiecki czyni podobno trudności w wydaniu pieniędzy potrzebnych na wypłaty, aby w ten sposób wywołać wśród robotników niezadowolenie z dotychczasowej działalności przywódców powstania. Przedsiębiorcy górnośląscy bojąc się jednakże, aby robotnicy, z powodu niewypłacenia im zarobków nie zwrócili się przeciw własnym przedsiębiorstwom i urzędnikom, wysłali do Berlina delegacye celem uzyskania potrzebnych pieniędzy. Komisya międzysojusznicza poczyniła od siebie potrzebne kroki, aby wypłata zarobków nie doznała zwłoki. Rząd niemiecki niema prawa wzbraniać wywozu pieniędzy na Górny Śląsk na wypłacenie zarobków robotnikom kopalnianym i hutniczym, albowiem pieniądze za węgle górnośląskie wpływają do kasy centralnej w Berlinie.

Bytom. PAT. Pos. Korfanty i wydział wykonawczy polskich stronnictw politycznych na Górnym Śląsku wydali odezwę do robotników, w której wzywają ich do spokoju i równowagi umysłu zapowiadając, że w najbliższą sobotę otrzymają tylko zaliczkę płac, resztę zaś otrzymają później, gdyż rząd niemiecki z niskiej zemsty na polskim ludzie robotniczym odmawia wypłacenia pieniędzy, które jest winien. Komisya międzysojusznicza w Opolu użyje wszelkich środków, aby zmusić rząd niemiecki do wydania pieniędzy.

Położenie nadal poważne.

Paryż. PAT. Ag. Havas donosi z Opola: Mimo wysiłków komisyi koalicyjnej położenie jest poważne. Utrudniają je różne okoliczności, między innemi odmowa ze strony Banku Rzeszy wysłania pieniędzy potrzebnych na płacenie robotnikom dwutygodniowego zarobku. Również utrudnia sytuacyę wzmocnienie wojsk niemieckich nad granicą górnośląską.

Teror niemiecki za linią demarkacyjną.

Bytom. PAT. Z poza linii demarkacyjnej, a zwłaszcza z lewego brzegu Odry zgłaszają się do naczelnego dowództwa i do poszczególnych sztabów delegaci ludności, którzy skarżą się na ogromny teror i na prześladowanie Polaków ze strony Niemców, a zwłaszcza ze strony grasujących tam bojówek niemieckich.

Ustąpienie niemieckiego komisarza plebiscytowego.

L. Wiedeń. (Telefonem). Donoszą z Wrocławia, że przedstawiciel rządu niemieckiego na Górnym Śląsku, hr. Hatzfeld, ustąpił ze swego stanowiska.

Kompetencye komisyi alianckiej w Opolu.

Londyn. PAT. (Havas). W związku z wiadomością podaną przez prasę francuską, a głoszącą, jakoby Komisya międzysojusznicza na Górnym Śląsku przyznała Polsce górnośląski okręg przemysłowy, biuro Reutera stwierdza, że tego rodzaju dokonywanie podziału nie wchodzi w zakres kompetencyi komisyi międzysojuszniczej w Opolu. Zadanie komisyi polegało wyłącznie na przeprowadzeniu badań na miejscu, oraz przygotowaniu raportów z wyrażeniem w nich swojej opinii w sprawie podziału strefy plebiscytowej. Rada Najwyższa zbada raport Komisyi na najbliższem posiedzeniu, poczem poweźmie decyzyę. Miejsce i data tego posiedzenia Rady najwyższej nie są jeszcze ostatecznie ustalone. (Zob. doniesienie „Chicago Tribune" wyżej — Red.).

Francya stoi zdecydowanie po stronie Polski.

Paryż. PAT. (Havas). W związku z ostatnim komunikatem Reutera o kompetencyach komisyi międzysojuszniczej w Opolu i o procedurze jaka będzie zastosowana przy przydzielaniu terytorynm górnośląskiego „Echo de Paris" pisze: Rozumie się samo przez się, że nie jest możliwą żadna inna procedura, jak tylko ta, którą wskazuje komunikat Reutera. Jednakże jest nieprawdopodobne, aby rząd francuski, który jest zdecydowany doprowadzić do przyznania Polsce całego okręgu przemysłowego, udawał się na posiedzenie Rady najwyższej nie zapewniwszy sobie zawczasu zasadniczego przyjęcia swojej tezy przez sprzymierzonych. Rząd francuski jest zdania, że wyższe interesy są zaangażowane w sprawie górnośląskiej i że średnia kompromisowa linia postępowania nie jest w danym razie wskazaną".

Konieczność pozyskania Anglii.

Londyn. PAT. (Havas). „Morning Post" komentując wydarzenia na Górnym Śląsku pisze: Mimo wydarzeń jakie miały miejsce na Górnym Śląsku i przyjęcia przez Niemcy ultimatum sojusznicy popełniliby wielki błąd, gdyby przyznali Górny Śląsk Niemcom. Dopóki Górny Śląsk będzie pozostawał w rękach niemieckich dopóty będzie on źródłem niebezpieczeństw dla pokoju europejskiego. Dziennik twierdzi dalej, że dla rozwiązania tej sprawy konieczne jest porozumienie między Francyą a Anglią o nawet formalny sojusz.

Proklamacya stanu oblężenia przez władze powstańcze.

Bytom. PAT. Komenda wojsk powstańczych ogłosiła na obszarach zajętych przez powstańców stan oblężenia, podobny do istniejącego już a ogłoszonego przez władze koalicyjne.

Powrót do pracy.

Bytom. PAT. We czwartek nastąpił ogólny powrót robotników do pracy, z wyjątkiem tych, którzy służą w oddziałach powstańczych.

L. Wiedeń. (Telefonem). Kierownik austr. urzędu węglowego Kloss oświadczył dziś przedstawicielom prasy, że według informacyj rządu, po Zielonych Świętach rozpocznie się normalna praca w kopalniach górnośląskich.

Podstawowe zagadnienie.

Kraków, 14 maja.

(n) Już w najbliższych dniach ma być wedle zapowiedzi ministeryum skarbu wniesiony do sejmu projekt budżetu na rok bieżący. Jest to postępem w stosunku do dotychczasowej praktyki, że „tylko“ o pięć miesięcy spóźniło się min. skarbu z wygotowaniem budżetu, podobnie jak i sam układ budżetu — jeśli wierzyć dziennikom warszawskim — jest bardziej od poprzednich przejrzysty i bardziej odpowiada nowoczesnej technice budżetowej. Tyle możemy ogólnikowo na korzyść budżetu i jego duchowych ojców powiedzieć. A jest to niesłychanie mało. Może i posiada budżet jeszcze więcej dobrych stron, atoli miarodajne czynniki starają się za wszelką cenę ukryć je przed zbytnią ciekawością żądnej „senzacyj“ prasy, a skutek tej taktyki ogólnie stosowanej przez rząd we wszystkich sprawach gospodarczych jest ten, że nie tylko nic mamy pojęcia o poszczególnych pozycyach preliminarza, ale nawet nie wiemy, jak wielki on przewiduje — deficyt.

Nie chodzi tu o wykazywanie szkodliwości tego zgubnego postępowania rządu; niejednokrotnie okoliczność tę na tem miejscu już podnosiliśmy. Chodzi o rzecz jeszcze ważniejszą. Preliminarz budżetowy jest cyfrowem przedstawieniem przewidzianych wydatków i spodziewanych dochodów. Dochody te jednak z natury rzeczy nie wpływają do skarbca państwa jedynie przez proste uchwalenie projektu budżetowego. A jednak przecież dotychczas uchwała sejmu (często obchodziło się i bez niej, a poprzestawano na zatwierdzeniu ex post stanu faktycznego) zasadniczo była źródłem wszelkich wpływów do kasy państwowej. Czyniono to bardzo prosto. Uchwalano emisyę nowych miliardów marek polskich i jednym zamachem były wszystkie dziury załatane. Bez żadnych trudności, gdyż prasa drukarska jest niesłychanie cierpliwa i niesłychanie wydatna. Za bajki uważać należy opowiadania o niemożności nadążenia bicia biletów państwowych równomiernie z wzmagającemi się potrzebami państwa. Równocześnie z wzrostem sumy emisyjnej przestaje się drukować banknoty drobne, przechodzi się do tysiączek i ich iloczynów z cyfrą 10, 100 i 1000 i kwestya załatwiona.

Prasa drukarska jest w Polsce jedynem źródłem pokrywania wydatków, w każdym razie jedynem źródłem cyfrowo poważnem. Zadłużenie państwa w P. Kr. K. P. wyraża się ładną cyfrą (według wykazu z 20 kwietnia b. r.) 102.5 miliardów, obieg banknotów przekracza 81.5 miliardów. Nie możemy siły tego źródła porównać z innymi wpływami, są one jednak w każdym razie minimalne. Dotychczas zdecydowało się bowiem ministerstwo skarbu na wydanie jednego tylko sprawozdania kasowego za miesiące kwiecień, maj i czerwiec ub. r., a i to sprawozdanie jest w tak zapadłej prowincyi jak Kraków w handlu księgarskim nie do nabycia. Wedle tego zestawienia dochody stanowią mniej niż jedną dziesiątą część wydatków, a z pośród dochodów wpływy z podatków bezpośrednich również nie dosięgają dziesiątej części ogólnych wpływów. Czy trzeba jeszcze może innych cyfr, aby zrozumieć ogrom katastrofy, której uniknąć nie tylko się nie staramy, ale nawet w którą wręcz całą siłą pary pędzimy? Czy te tak niedokładne — bo ułamkowe i przestarzałe — cyfry nie tłumaczą dostatecznie naszej drożyzny i notowań marki polskiej nawet... w Wiedniu?

A jeśli prawdą jest, że na rok obecny preliminuje ministerstwo skarbu wydatki w sumie 220 miliardów i przeciwstawia im 60 miliardów dochodów, jeśli sobie przytem uświadomimy, że w Polsce nie było jednego dotychczas nawet wypadku, aby minister skarbu nie był nieuleczalnym optymistą, to bez przesady możemy powiedzieć, że zbliżamy się szybkim krokiem do tej granicy, u której kończy się wszelka organizacya życia gospodarczego, a zaczyna się chaos. Znajdujemy się w sytuacyi zaawansowanego morfinisty, który zdając sobie sprawę ze szkodliwości injekcyi coraz znaczniejszych dawek trucizny, wyłącznie z powodu sabości woli tylko w truciźnie szuka pociechy i ratunku. W Polsce każdy piśmienny obywatel wie doskonale, jak wielkie zło wyrządza inflacya banknotów; wie o tem chyba także i min. skarbu. Temperatura naszego życia gospodarczego niesłychanie podwyższona; jak w gorączce wskazane jest zupełne powstrzymanie się od spożywania. A ministeryum skarbu zapycha nas coraz gruntowniej niestrawnymi biletami bankowymi.

Właśnie z powodu słabości woli pędzimy w przepaść; dość mamy sił, aby pójść w górę, ale że z góry w dół droga zawsze łatwiejsza i mniej wymaga wysiłków, więc już nie kroczymy, ale biegniemy, staczamy się. A przeprowadzanie sanacyi — rzecz jasna samo przeprowadzenie, gdyż jego tempo może być różne — wcale nie wymaga herkulesowych sił. Konsekwentna działalność w tym kierunku napotka bezwarunkowo na poparcie całego społeczeństwa. Gdyby w obecnej sytuacyi wobec jednolitego w tym kierunku usposobienia całej ludności wystąpił min. skarbu z konsekwentnie przemyślanym planem gospodarczym, gdyby się zabrał energicznie (nie za pomocą komisyi!) do zastosowania skrajnych oszczędności, do wyplenienia z administracyi bujnych chwastów, a równocześnie zażądał wielkich ofiar materyalnych, sprawiedliwie i mądrze na ludność rozłożonych, sejm nie odważyłby się mu ich odmówić. Akcentujemy słowo „nie odważyłby się“, gdyż chociaż suwerenni posłowie w przeważnej swej większości w każdem głosowaniu zapytują się nie o to, jakiego stanowiska wymaga dobro państwa, lecz co o ich stanowisku powie grupa wybarców, której wybór zawdzięczają, przekonanie o konieczności przyczynienia się do odbudowy naszego ustroju finansowego jest tak powszechne, że żadna partya polityczna nie śmiałaby się sprzeciwić, gdyby tylko znalazł się ktoś, kto wie co należy zażądać i jak należy zażądać. Szybkie wycofanie się ludowców z kampanii przeciw Steczkowskiemu świadczy też dość wyraźnie, że pogląd, iż państwo jest tylko dojną krową, nie jest więcej popularnym.

Nasze położenie jest — pominąwszy bolszewicką Rosyę — najtragiczniejsze. W gorszej się znajdujemy sytuacyi niż pobite Węgry i niezdolna do życia Austrya. Węgry znalazły swego człowieka. Hegedüs wie, do czego zmierza. Austryi przyszła z pomocą koalicya i pod jej naciskiem kończy się na wielką skalę zakrojoną reformę finansową, do której zgłosiły akces wszystkie stronnictwa miniaturowego państwa. A rezultat jest ten, że korona austryacka już od dawna jest o 50% więcej warta od marki polskiej, że czyni się przygotowania już nie tylko do stabilizacyi waluty, ale do oparcia jej na podstawie złota. Korona pobitych Węgier notowana jest zagranicą czterokrotnie wyżej od marki zwycięskiej Polski, pomimo że Węgrom koalicya nawet nie przyrzekała pomocy.

I w Polsce nie może być gorzej. Posiadamy wszelkie warunki, aby było lepiej. Trzeba tylko umieć chcieć i posiadać dość energii, aby posiadane siły odpowiednio wykorzystać. W ministerstwie skarbu leży wina, że na energię tę zdobyć się nie potrafiło.

Ustawa o tymczasowym poborze państw. podatku dochodowego przed Sejmem.

Warszawa. PAT. Na początku posiedzenia sejmu marszałek wygłosił wspomnienie pośmiertne po pośle Mojżeszu Halpernie. Po referacie posła ks. Sobolewskiego przyjęto w drugiem i trzeciem czytaniu nowele do ustawy o statystyce administracyjnej. Wedle tej noweli spis ludności miałby się odbyć dnia 30 września br. następny dnia 31 grudnia 1930 r., a dalsze spisy co lat 10. Komisya skreśliła w projekcie rządowym artykuł 1. o podwyższeniu kar za niedostarczenie potrzebnych danych. Ustawę o uzupełnieniu uposażenia duchowieństwa katolickiego po dłuższej dyskusyi odesłano z powrotem do komisyi. Przystąpiono do obrad nad ustawą o

tymczasowym poborze państwowego podatku dochodowego.

Pos. Weinzieher: Przez dziewięć miesięcy ministerstwo skarbu nie zdążyło wydać rozporządzenia wykonawczego do ustawy z dnia 16 lipca 1920 r., a obecnie sejm w ciągu 15 minut ma wydać ustawę, która obywateli wydaje na łup pierwszego lepszego urzędnika skarbowego. Mowca proponuje w art. 1, gdzie była mowa, że w razie niesłusznego zeznania podatek ustali władza skarbowa przy udziale dwóch wykonawców z grona płatników — słowa „przy udziale“ zamienić na słowa „na podstawie protokolarnego orzeczenia“. W ten sposób władza skarbowa nie będzie się mogła posługiwać fikcyą, jakiej udzielają rzeczoznawcy. W ostatniem zdaniu tego artykułu należy dla uchylenia nieporozumień zaznaczyć, że tymczasowe ustalenie podatku nastąpić może dopiero po ogłoszeniu niniejszej ustawy.

Pos. Waszkiewicz stawia rezolucyę: Wzywa się ministra skarbu, aby tymczasowy pobór podatku dochodowego wyznaczył równocześnie dla innych kategoryi, 2) aby jaknajrychlej przedłożył sejmowi projekt skali opodatkowania na rok 1921 oraz projekt zmiany minimum dochodu wolnego od podatku, 3) aby zapewnił prawniczym organizacyom zowodowym prawo kontroli nad wysokością kwot strącanych przez służbodawców, nad rozkładem na raty i nad sposobem ściągania tych rat oraz nad odsyłaniem ściągniętych rat do kasy państwowej.

Pos. Wójcik zgłasza rezolucyę: Wzywa się rząd, aby w Małopolsce rozwiązał dotychczasowe komisye dla wymiaru podatku dochodowego, pochodzące z czasów austryackich i aby zorganizował nowe na podstawie ustawy z dnia 17 września 1920 r.

Pos. Średniawski proponuje, aby w artykule 1, gdzie mowa o zeznaniach nie złożonych w terminie dodać słowa „mimo wezwania“. Nadto wnosi rezolucyę wzywającą rząd, aby w wypadkach, w których opodatkowany wnosi odwołanie przeciw ko nadmiernemu wymiarowi, przymusowe ściąganie podatku przez egzekucyę było wstrzymane aż do ustalenia przez komisyę. Gdyby zaś zachodziła obawa ucieczki przed płaceniem rządowi przysługuje odpowiednie zabezpieczenie podatku na majątku płatnika.

Wiceminister skarbu Rybarski w obszernym wywodzie popartym cyframi odparł zarzuty czynione rządowi.

Przemawiał jeszcze poseł Moraczewski, który oświadczył, że klub jego głosować będzie za ustawą, oraz sprawozdawca pos. Loewenstein, który zreasumował i omówił zgłoszone rezolucye.

Z powodu braku kompletu głosowanie się nie odbyło.

Następne posiedzenie odbędzie się w środę o godzinie 4-tej popołudniu.

Ustawowe przedłużenie istnienia obecnego Sejmu.

Warszawa. PAT. Komisya konstytucyjna pod przewodnictwem posła Dubanowicza przyjęła na podstawie referatu przewodniczącego projekt ustawy przechodniej do ustawy konstytucyjnej w sprawie tymczasowej organizacyi władzy zwierzchniczej Rzeczypospolitej w brzmieniu następującem:

Artykuł 1. Sejm ustawodawczy sprawuje swoją władzę w dotychczasowym zakresie do chwili ukonstytuowania się władzy ustawodawczej na zasadach ustawy konstytucyjnej i rozwiązuje się w tym dniu z mocy samego prawa.

Artykuł 2. Prawa i obowiązki obecnego naczelnika państwa określone w uchwale sejmu z dnia 20 lutego 1919 roku trwają do chwili objęcia urzędu przez prezydenta Rzeczypospolitej, wybranego na podstawie konstytucyi.

Artykuł 3. Pierwsze wybory do sejmu i senatu na zasadzie nowej ordynacyi wyborczej na podstawie uchwały sejmu ustawodawczego zarządza Naczelnik Państwa, poczem w terminie określonym w ustępie drugim art. 25 ustawy konstytucyjnej zwoła sejm i senat na pierwsze posiedzenie i otworzy je.

Artykuł 4. Niezwłocznie, nie później jednak jak w 7 dni od dnia ukonstytuowania się sejmu i senatu, na zaproszenie marszałka nowego sejmu zbierze się zgromadzenie narodowe w celu wyboru prezydenta Rzeczypospolitej.

Artykuł 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia ustawy konstytucyjnej.

Przedstawiciele grupy „Wyzwolenia“ zgłosili jako votum mniejszości wniosek: 1) Sejm rozwiązuje się w dniu 1 września 1921 r., w którym to dniu zarządzone muszą być wybory na podstawie ustawy konstytucyjnej. 2) W czasie między rozwiązaniem sejmu ustawodawczego a ukonstytuowaniem się nowego sejmu i senatu obowiązywać ma artykuł VI. pierwotnego projektu rządowego, normujący, iż naczelnik państwa w tym czasie wydaje rozporządzenia z mocą ustawodawczą i powołuje do życia nowy rząd w porozumieniu z marszałkiem.

Przebudowa sieci kolejowej w Polsce.

Warszawa. PAT. Komisya komunikacyjna odbyła pierwsze czytanie projektu ustawy o przebudowie sieci kolei Rzeczypospolitej. Projekt powstał na skutek nagłego wniosku o rozbudowie sieci kolejowej, jaki wpłynął do komisyi. Referentami są posłowie Rajca, Grabski z Gniezna i Moraczewski.

Poseł z P. P. S. — działaczem komunistycznym.

Warszawa. PAT. Na ostatniem posiedzeniu sejmowego klubu PPS zawieszono w czynnościach posła Stanisława Łańcuckiego z Jarosławia. Powodem tej decyzyi miało być udowodnione działanie posła Łańcuckiego na rzecz partyi komunistycznej. Poseł Łańcucki jednocześnie złożył mandat.

Nowy nuncyusz papieski w Warszawie.

Rzym. PAT. (Havas). Msg. Lauri, obecny nuncyusz w Peru, mianowany został nuncyuszem w Warszawie na miejsce Msgr. Rattiego.

Nieprawdziwe pogłoski o zatapieniu hr. Sforzy.

Rzym. PAT. (Havas). Zaprzeczają tu wiadomości niektórych dzienników zagranicznych o zamierzonej rzekomo dymisyi hr. Sforzy. Również nieprawdziwą jest informacya, pochodząca ze źródła berlińskiego, o dymisyi niektórych włoskich członków komisyi międzysojuszniczej na Górnym Śląsku.

Przerwa w pracach konferencyi państw sukcesyjnych.

Rzym. PAT. (Havas). Jak się zdaje, konferencya przedstawicieli państw sukcesyjnych monarchii austro-węgierskiej przerwała pracę, nie doszedłszy do definitywnego wyniku.

Program nowego rządu niemieckiego.

Berlin. PAT. (Wied. Biuro Kor.). Na wczorajszem posiedzeniu rady państwa przedstawił się kanclerz Rzeszy dr. Wirth i wygłosił krótkie przemówienie, w którem zaznaczył, że rząd jeszcze nie może przedłożyć żadnego programu, atoli będzie uprawiał politykę, która zmierza do tego, by urzeczywistnić zgodę na ultimatum przez świadczenia i wypełnić bez zastrzeżeń przyrzeczenia niemieckie. Rząd oczekuje także uznania swojej dobrej woli ze strony przeciwnej i uczciwej na Górnym Śląsku. Kanclerz Rzeszy prosił członków rady państwa, by poszli z nim razem tą ciężką drogą i by bronili zgody rządu niemieckiego przed wszelkiemi przeszkodami.

Zadowolenie z przyjęcia ultimatum w Ameryce.

Lyon. PAT. Radio. Rząd amerykański z zadowoleniem powitał przyjęcie przez Niemcy ultimatum. Życzeniem Ameryki jest przywrócenie równowagi w życiu Europy, polegającej na zaniechaniu polityki wojennej, a opartej na zdrowych zasadach wzajemnej tolerancyi i pokojowej współpracy. Ameryka poprze chętnie poważne dążenia Niemiec w kierunku realnej pracy, wystąpi jednak z całą stanowczością przeciwko wszelkim knowaniom, godzącym w interesy jej wiernej sojuszniczki Francyi.

Zwłoka w przyjęciu rezolucyi Knoxa?

Londyn. PAT. (Havas). Sprawozdawca waszyngtoński „Timesa“ oświadcza, że przyjęcie ultimatum aliantów przez rząd berliński nie przyspieszy przyjęcia rezolucyi senatora Knoxa i dodaje, że prezydent Harding jest istotnie przekonany, że korzyści, jakie uzyskałaby Ameryka przez przyjęcie tego wniosku, równoważą się zupełnie z zawikłaniami, któreby z przyjęcia wniosku ewentualnie wynikły. Izba reprezentantów zdaje się być tego samego zdania.

Po Tyrolu — Salzburg.

L. Wiedeń. (Telefonem). Rząd centralny zwrócił się do wszystkich rządów krajowych z wezwaniem zaprzestania, wzgl. przeciwdziałania akcyi w sprawie przyłączenia do Niemiec. Jest jednak b. wątpliwem, czy rządy krajowe będą w stanie usłuchać tego rozkazu. Pewnem jest, że głosowanie ludowe w tej sprawie odbędzie się dnia 29 b. m. w Salzburgu.

Posiedzenie Rady Ligi narodów w czerwcu.

Gdańsk. (E. E.). Najbliższe posiedzenie Rady Ligi narodów odbędzie się d. 6 czerwca w Genewie. Na porządku dziennym znajdują się między innemi sprawy gdańskie, mianowicie: sprawa mandatu wojskowego, zmiana konstytucyi gdańskiej, protest rządu polskiego przeciw decyzyi wysokiego komisarza w sprawie oddziału polskiego w Nowym Porcie, wreszcie wniosek przedstawiciela Polski przy Lidze narodów w sprawie wykonania art. 28 konwencyi polsko-gdańskiej co do importu i eksportu towarów polskich przez Gdańsk. Przedstawicielem miasta Gdańska na posiedzeniu tem będzie prezydent senatu, dr. Sahm.

Sytuacya strejkowa w Anglii.

L. Wiedeń. (Telefonem). Z Londynu donoszą, że sytuacya węglowa w Anglii bardzo się zaostrzyła. Liczba bezrobotnych wynosi 3,200.000. Rząd płaci bezrobotnym tygodniowo 12 milionów funtów. Żywioły skrajne biorą górę. We wielu okręgach przemysłowych zapatrują się bardzo pesymistycznie na sytuacyę. Rząd oświadcza, że posiada wypracowany najdokładniejszy plan obronny na wypadek streiku generalnego.

—o—

Przegląd polityczny.

Lloyd George o Polsce.

Premier angielski przemawiał ubiegłej soboty na wielkiem zgromadzeniu konserwatystów w Maidstone i poruszył w swej mowie zagadnienia polityczne doby obecnej. Ustęp przemówienia tyczący się Niemiec i Polski w związku z powstaniem na Śląsku brzmi:

„Co do Niemiec, to mam wiarę, iż zdrowe zapatrywania zwyciężą w tem państwie. W interesie nietylko Europy, lecz i samych Niemiec leży, żeby umiarkowane warunki, jakie postawiliśmy, zostały przyjęte.

Jeżeli Niemcy rozbroją się odpowiednio do wymagań traktatu wersalskiego, wtedy będą uprawnione do żądana, żeby alianci domagali się od Polaków również stosowania się do traktatu.

Brytania ma zwyczaj traktować bezstronnie pobitego nieprzyjaciela i jeżeli wykonanie traktatu będzie przeprowadzone, to musi on być dochowany przez wszystkich. Polacy zawdzięczają traktatowi wersalskiemu wszystko. Jak wolność, ich niepodległość została zdobyta przez mocarstwa, które gigantycznym kosztem doprowadziły do traktatu i ten traktat wyswobodził Polskę z niewoli, trwającej przez pokolenia.

Wobec tego mamy prawo żądać od Polaków, aby stosowali się ściśle i uczciwie do traktatu, który jest aktem ich wolności, podpisanym krwią Anglików, Francuzów, Włochów i Amerykanów“.

Co przyjęły Niemcy?

W 25 dni po dacie ultimatum Niemcy mają zapłacić 1 miliard marek w złocie, lub dewizach zagranicznych; do dnia 1 lipca mają dostarczyć sprzymierzonym pierwszej seryi swych bonów na 12 miliardów marek złotych, do dnia 1 listopada na dalszych 38 miliardów, reszta bonów aż do sumy ogólnej 132 miliardów marek złotych będzie emitowana w miarę tego, jak wpłacane przez Niemcy sumy wystarczą na ich oprocentowanie i amortyzacyę (5 i 1 proc.). Na oprocentowanie i amortyzacyę bonów Niemcy wpłacać mają stałą kwotę 2 miliardów rocznie, oraz 26 procent wartości całego swojego eksportu.

Zabezpieczeniem płatności tych sum będą: 1) dochody z wszystkich niemieckich ceł lądowych i morskich; 2) 26 proc. opłat od eksportu i 3) dochody tych podatków pośrednich lub bezpośrednich, lub jakichkolwiek funduszów, zaproponowane przez rząd niemiecki, a przyjęte przez sprzymierzonych.

Według tego planu spłacanie długu niemieckiego trwać może do 37 lat; nad wykonaniem zobowiązań i kontrolą dochodów niemieckich czuwa specyalna komisya aliancka, zwana „komisyą gwarancyjną“, której muszą być meldowane wszelkie zamierzone zmiany w ustawodawstwie, które mogłyby wpłynąć na obniżenie oddanych do jej rozporządzenia dochodów. Komisya nie ma prawa mieszać się do administracyi niemieckiej.

Tyle co do odszkodowań. W sprawie rozbrojenia ultimatum przyjęte przez Niemcy postanawia, że „Niemcy mają wykonać bez zastrzeżeń i zwłoki wszystkie zarządzenia co do lądowego, morskiego i powietrznego rozbrojenia, notyfikowane w dniu 29 stycznia 1921 r., przyczem zaległe rozbrojenia mają być wkonane natychmiast, reszta zaś w przepisanych terminach“.

Rząd francuski zapowiedział, że zarządzenia mobilizacyjne i przygotowania do okupacyi dalszych terenów niemieckich nie będą cofnięte dopóki Niemcy nie zaczną istotnie płacić.

Celem uniknięcia przerwy w wysyłce pisma, prosimy o bezzwłoczne odnowienie prenumeraty na maj.

„Times“ o stosunkach żydowsko-arabskich.

W drugim liście z Palestyny zajmuje się korespondent „Times“ stosunkami żydowsko-arabskiemi, wyjaśniając genezę wrogiego nastroju, jaki panuje wśród części ludności arabskiej, przeciwko syonizmowi.

Jedyną polityczną siłą wśród Arabów stanowią „efendi'owie“, klasa rekrutująca się z właścicieli ziemskich, urzędników, inteligencyi zawodowej i pewnej części duchowieństwa. Rząd turecki przed wojną hojnie rozdawał posady urzędnicze Arabom, tak, że prawie cała administracya krajowa spoczywała w ich ręku, nawet w Jerozolimie, gdzie była wielka ilość Żydów, która jednak nie posiadała obywatelstwa tureckiego. Obecnie, kiedy wszyscy Żydzi otrzymują obywatelstwo palestyńskie, obawiają się Arabowie konkurencyi żydowskiej inteligencyi i żydowskiego kupiectwa.

Zarzuty przeciwko Komisyi syońskiej są zdaniem korespondenta bezpodstawne. Jednakowoż przyznać należy, że syoniści nie potrafili pozyskać sobie sympatyę Arabów i utrzymać w karności swych nieraz zbyt gorących stronników, od czasu zdobycia Palestyny przez wojska angielskie aż do niepokojów, jakich widokiem była Palestyna w kwietniu roku zeszłego. Jakkolwiek dotąd nie ogłoszono oficyalnego sprawozdania o tych niepokojach to jednak — pisze w dalszym ciągu korespondent — stwierdzono tam tendencyjne (?) zachowanie się pewnych elementów żydowskich, zmierzających do przedstawienia Arabów jako inicyatorów rozruchów.

Podobnie też i język jakim się pewne krańcowe żywioły syonistyczne posługują jest conajmniej nieostrożnym. Podburzająco działała również nazwa kraju „Erec Israel“ na ludność arabską, stanowiącą obecnie 85% całej ludności palestyńskiej. Szaleństwem jest mówić przed muzułmanami, że świątynia będzie wybudowaną na miejscu na którem stoi teraz meczet Omara, jak to czynili jacyś młodzi zeloci (?). Dr. Weizman i kilku innych kierowników syońskich wierzy w zdrowy rozum swoich stronników. Wydarzenia zeszłoroczne przekonały kierowników syońskich o potrzebie porozumienia z Arabami oraz powściągania własnych wybryków (?). Jako przykład takiego wybryku przytacza korespondent demonstracyę urządzoną przez chaluców przeciwko byłym członkom armii Wrangla, dodając jednak, że demonstranci składali się z wyrostków poniżej lat 17.

Korespondent stwierdza, że wojskowy gubernator Syryi generał Gourand popiera arabską agitacyę prasową, zmierzającą do połączenia Syryi z Palestyny pod protektoratem Francyi. Utrzymuje on w Palestynie płatnych agentów, którzy specyalnie trudnią się podburzaniem ludności arabskiej przeciwko syonizmowi i Anglii.

W końcu listu poświęca korespondent słowa krytyki arabskim prowodyrom, którzy nie doceniają wielkiego pożytku płynącego ze współpracy z „umiarkowanymi syonistami“. Uważa on, że powinno stworzyć się żydowsko-arabską „unię semicką“.

Arabowie mogą wiele zyskać z przymierza ze syonistami, z drugiej jednak strony powinni rozumieć ludzie pojąć, że przecież będzie w Palestynie hebrajska wyspa wśród muzułmańskiego oceanu. Jak długo Islam i chrześcijaństwo będą stanowić siły z któremi cały świat musi się liczyć, tak długo musi syonizm dążyć do porozumienia z muzułmańskimi i chrześcijańskimi Arabami.

Korespondent konkluduje: Podobnie jak nie można ignorować nacyonalizmu arabskiego w Palestynie, tak też nie można nie doceniać syonizmu z tego powodu, że milionerzy żydowscy nie mieszkają w Palestynie, jakotéż dlatego, że syoniści popełnili pewne błędy. Wystarczy zwiedzić żydowskie kolonie i oglądnąć pionierów, by się przekonać, że jest to siła która przeżyje gorsze jeszcze błędy niż te, które dotąd popełniono.

Komunikat.

Komitety lokalne K. H. na prowincyi zawiadamiamy jeszcze tą drogą, że z ramienia naszego przemawiać będą na zgromadzeniach publicznych:

Dnia 15 b. m.:
w Bochni: red. Dr. Zygmunt Ellenberg,
w Brzesku: Izchack Rapaport,
w Jaśle: Józef Müller,
w Krośnie: Samuel Friedmann,
w Łańcucie: Dr. Leon Kohn,
w Ropczycach: Simche Seiden,
w Rymanowie: Dr. Maurycy Richter.

Dnia 16 b. m.:
w Dąbrowie: Izchack Rapaport,
w Chrzanowie: Gustawa Lindenbaumówna (zebranie kobiet),
w Gorlicach: Samuel Friedman,
w Przeworsku: Leib Salpeter,
w Rzeszowie: red. Dr. Eliasz Tisch

Dnia 17 b. m.:
w Bieczu: Samuel Friedman,
w Szczucinie: Izchack Rapaport,

Dnia 18 b. m.:
w Dębicy: red. Dr. Eliasz Tisch,
w Jaśle: Samuel Friedman,
w Radomyślu W.: Izchack Rapaport,

Dnia 19 b. m.:
w Bochni: red. Dr. Eliasz Tisch,
w Grybowie: Samuel Friedman.

Komitet centralny dla Keren Hajessod w Krakowie.

Plany Churchilla w Palestynie

Minister kolonii Churchill opracował już wielki plan uregulowania stosunków na bliskim Wschodzie. Według informacyi „Daily Telegraf“ przedłoży Churchill następujące plany co do Palestyny: Organizacya Palestyny ma nadal być prowadzoną w tym samym kierunku. Miejsca święte mają być oddane pod zarząd Komisyi pod przewodnictwem Anglika. Na członków Komisyi zaproszonych zostanie 2 muzułmanów oraz przedstawiciele żydowskiej ludności. Palestyna będzie miała własną armię, która się będzie składała w równej liczbie z Żydów i Arabów. Port w Hajfie będzie rozszerzonym, aby mógł służyć jako punkt wyjścia lądowej komunikacyi samochodowej, a później dla połączenia kolejowego pomiędzy Mezopotamią a morzem Śródziemnem. Linia cysternowa nafty z Mezopotamii kończyć się będzie w Hajfie. Wkrótce zaprowadzoną będzie regularna komunikacya samochodowa pomiędzy Haifą przez Oman i Ramadi. Kolej Hedżasu oddaną będzie pod zarząd mieszanej komisyi z Anglikiem na czele, a będą w niej mieć udział zastępcy tamtejszych państw. Transjordania stanowić będzie odrębne państwo pod tymczasowymi rządami Emira Abdulli przy współudziale angielskiego doradcy. Wreszcie zaprowadzony zostanie modus vivendi pomiędzy Transjordanią, Palestyną i protektoratem francuskim nad Syryą. Co się tyczy Mezopotamii będzie Anglia popierała Emira Fejzala jako naczelnika państwa.

—o—o—

Sokołow przedłużył swój pobyt w Palestynie.

Warszawa. (Tel. wł.). Z listu prywatnego, który nadszedł tutaj z Londynu wynika, że p. Nahum Sokołow, który miał 12 b. m. powrócić z Palestyny do Londynu, zatrzyma się w Palestynie do czasu, w którym sytuacya zmieni się na lepsze. List opowiada, że Sokołow w tymże dniu, w którym wybuchły rozruchy, po nadejściu pierwszych wiadomości, natychmiast przyjechał samochodem do Jaffy z Jerozolimy, gdzie dotąd przebywa.

Nowa partya poale-syońska w Palestynie.

Poale-syoński organ „Unzer Bewegung“ przynosi w numerze 4 wiadomość, że Rewucki, Efrati i inni utworzyli t. zw. „grupę inicyatywy“, która ma zjednoczyć wszystkie żywioły poale-syońskie Palestyny.

Konferencya rolnicza w Hajfie.

W lokalu robotniczej kuchni w Hajfie odbyła się konferencya rolnicza w obecności pp. Ettingera, Wilkańskiego, pani Majsel-Szochat oraz przedstawicieli 43 kwuc. Konferencyę otworzył p. S. After, który złożył sprawozdanie o stanie rolnictwa w kraju. P. Wilkański referował sprawę kryzysu agrarnego i jego sanacyi. P. Ettinger referował plan pracy na rok 1922, wreszcie pani Szochat wygłosiła referat o uregulowaniu pracy agrarnej w kraju.

Wysoki Komisarz w kolonii Melchamije.

Na zaproszenie wydziału kolonii Melchanije odwiedził Wysoki Komisarz tę kolonię, owacyjnie witany przez mieszkańców. Wysoki Komisarz podziwiał piękną okolicę w której położona jest kolonia i wyraził żal, że dotąd nie mógł jej odwiedzić. Na prośbę Wysokiego Komisarza zebrała się w kolonii starszyzna ludności arabskiej z okolicznych wsi. Wysoki Komisarz przemówił do szeików, podnosząc w imieniu rządu angielskiego że nie naruszone zostaną prawa żadnego narodu ani religii. Odbyło się następnie przyjęcie w szkołach. Jeden z nauczycieli przemówił do Wysokiego Komisarza imieniem całej kolonii, dziękując mu za odwiedzenie małej i samotnej kolonii, dolnej Galilei, oraz powitał go jako tego, który po dwóch tysiącach latach golusu, jest pierwszym namiestnikiem Palestyny. W końcu doniósł mowca o postanowieniu wydziału kolonii zamiany nazwy tejże z „Melchamije“ na „Minchamija“, a to z okazyi odwiedzin Wys. Komisarza na cześć ojca jego. Wzruszony zaszczytem podziękował Herbert Samuel w imieniu całej rodziny, wyrażając żal, że matka jego nie dożyła tego zaszczytu oddanego jej mężowi.

Wkończu wręczono Wysokiemu Komisarzowi po hebrajsku napisany memoryał o stanie kolonii która jest odosobnioną od innych. W memoryale zawarta jest prośba o ustanowienie małego posterunku wojskowego dla zabezpieczenia okolicy. Mieszkańcy proszą również o zbudowanie mostu nad Jordanem, a to z powodu trudności przeprawy przez rzekę w porze zimowej. Wysoki Komisarz przyrzekł spełnić prośby kolonistów. Serdecznie żegnany opuścił Wysoki Komisarz kolonię, udając się w dalszą drogę do Kineret i Tyberyady.

Zalesienie Palestyny a Fundusz Narodowy.

Haga. (ZBK). Na ostatniem posiedzeniu dyrektorów Funduszu Narodowego przeznaczono sumę 16.500 funt. eg. na zalesienie Palestyny. W wykonaniu uchwały zasadzonych zostanie obecnie 280 tys. drzew na przestrzeni 409 dunamów, nie licząc 1206 dun., które już w zeszłym roku zalesiono staraniem Funduszu Narodowego.

Chrześcijanie na rzecz Keren Hajesod.

Israel Cowen, który jako delegat syońskiej Organizacyi wyjechał na daleki Wschód, donosi, że w Wellingtonie w Australii, gdzie mieszka tylko 700 Żydów, panuje niesłychany zapał dla odbudowy Palestyny nie tylko wśród Żydów, lecz także wśród chrześcijan, którzy w liczbie 1800 wzięli udział w akcyi na rzecz Keren Hajessod. Także w wielu innych miastach Australii współdziałali chrześcijanie w zbiórkach.

Lloyd George a angielscy antysemici.

Londyn. (Ż. B. K.). W deklaracyi, jaką złożył premier angielski w sprawie żądań sprzymierzonych, wystosowanych do Niemiec odpowiedział również na zarzuty, skierowane ostatnio przeciwko Alfredowi Mondowi i kilku finansistom ze strony antysemitów z „Morningpost“ na czele (a skwapliwie przedrukowanym przez niektóre organy prasy polskiej— Red. „N. Dz.“), jakoby wpływali oni na premiera, by nie obsadzano zagłębia Ruhry na wypadek, gdyby Niemcy nie przyjęli warunków, a to dla własnych celów finansowych. Lloyd George powiedział:

„Zaatakowano nas za to, że działamy pod wpływem finansistów żydowskich. Są ludzie, którzy stale zajmują się tą sprawą. W niedzielę odśpiewują psalmy, a w pozostałych dniach tygodnia nawołują do pogromów żydowskich.

Zdaje się, że donieśli oni, jakoby pewna nota, jakąśmy otrzymali od bankierów, pochodziła od finansistów żydowskich. Faktycznie jednak dwóch z tych bankierów jest Anglikami, jeden zaś Irlandczykiem, a zbyteczne jest dodawać, że jeden z nich był Szkotem (wesołość).

Krytykowano dalej ministra zdrowia publicznego (Alfreda Monda). Niechaj wiedzą oni,

którzy go krytykują, że jest on nietylko jednym z najzawziętszych rzeczników wywarcia presyi na Niemcy, lecz także jednym z tych, którzy wiedzą, że Niemcy są w stanie zapłacić. Zna się on na sprawie o wiele lepiej od tych, którzy go krytykują.

Interpelacya w parlamencie angielskim w sprawie przejazdu obcych.

Londyn. Poseł Artur Fall wystosował interpelacyę do ministra spraw wewnętrznych, czy zwrócił uwagę jego fakt przybywania do Londynu gromady obcych, źle wyglądających i porozumiewających się niezrozumiałym językiem obcych przybyszy. Poseł zapytuje, czy przybysze są tylko w przejeździe, czy też pozostaną w kraju na stałe. Dalej, czy minister ma prawo według traktatu o obcych zastanowić emigracyę. Minister odpowiedział, że chodzi tu tylko o obcych, którzy znajdują się w przejeździe. Towarzystwa okrętowe zobowiązały się wobec rządu, że żaden z przejezdnych nie atrzyma się w kraju. Owa transemigracya nie jest żadną inwazyą obcych, przeciwnie ma wielkie znaczenie handlowe dla kraju. Jest ona ściśle regulowaną i minister nie zamierza jej wstrzymać.

Heca antysemicka w krajach jugosłowiańskich.

„Cajt" dowiadnje się z Paryża: Nadeszła tu wiadomość z Zagrzebia, że w krajach jugosłowiańskich szerzy się na wielką skalę prowadzona agitacya antysemicka. Antysemici podburzają ludność, rozsiewając wszelkiego rodzaju oszczerstwa o Żydach nie wyłączając i bajek o mordzie rytualnym. Nawołują oni ludność chrześcijańską do bojkotu Żydów. Wśród ludności żydowskiej panuje zaniepokojenie.

„Smierć Zydom i bolszewikom".

Szanghaj. (ŻBK). Po wkroczeniu wojsk barona rosyjskiego Ungera do miasta Urga, było pierwszym krokiem dowódcy wydanie proklamacyi do ludności z zapewnieniem, że życie wszystkich mieszkańców będzie uszanowane z wyjątkiem Żydów i bolszewików, „którzy zostaną zabici". Groźba ta — według przypuszczenia „Szanghaj-Times" — została wykonana.

Ważna narada w Paryżu w sprawie uchodźców żyd.

Paryż. (ŻBK) W tych dniach bawiła w Paryżu europejska komisya towarzystwa „Hias", które ostatnio zdziałało tyle dla emigracyi żydowskiej. Komisya pertraktowała z wielu stowarzyszeniami żydowskiemi w sprawie obecnego stanu emigracyi. Między innymi odbyła komisya naradę z egzekutywą światowego komitetu ratunkowego. Biorący udział w obradach podkreślali katastrofalne położenie uchodźców ukraińskich, przebywających w Bessarabii, Polsce i na Wołyniu, nie mających możności wyjazdu do Ameryki, a to wskutek wielkich utrudnień ze strony konsulatów. Jeśli nie uda się w najbliższym czasie sprowadzić choć części uchodźców do innych krajów, to stan ich w chwilowych miejscach zamieszkania stanie się rozpaczliwym. Rządy krajów, w których uchodźcy przebywają tylko dlatego zezwalają im na pobyt, gdyż spodziewają się, że pobyt uchodźców jest tam tylko przejściowym i, że uchodźcy w najbliższym czasie udadzą się do miejsc przeznaczenia. Jeżeli te nadzieje okażą się płonnymi to nietylko, że rządy owe nie wpuszczą uchodźców z Ukrainy do swych krajów, ale i ci także, którzy już przybyli, narażeni będą na wiele nieprzyjemności i szykan. Konferencya doszła do przekonania, że stan ten tylko wtedy zmieni się na lepsze, jeżeli wszystkie instytucye żydowskie, zajmujące się sprawą emigracyi i uchodźców żydowkich, wspólnemi siłami umożliwią emigracyę żydowską do innych krajów. P. J. Mazal, który po naradzie pozostał w Paryżu, prowadził dalsze rokowania z wielu żydowskiemi organizacyami, przyczem udało mu się uzyskać ich zasadniczą zgodę na pewne wspólne kroki w dziedzinie emigracyi.

NADESŁANE.

Za rubrykę tę redakcya nie odpowiada.

Z teatru żydowskiego.

„Na pograniczu dwóch światów" („Der Dybuk"), legenda dramatyczna w 3 aktach Sz. An-skiego. (Występ trupy łódzkiej).

Ci, którzy znają teatr przy ul. Bocheńskiej, stanęli jak wryci wobec niezbitych faktów, wskazujących, że w miejsce dawnej tandety, zagościła na tej scenie prawdziwa, niesfałszowana Sztuka.

Potężne wrażenie wywarła legenda An-skiego szczególnie na tych, którzy widzieli dawne dekoracye, szarżę i dogadzania najniższym instynktom plebsu! Artyści (nieomal wszyscy) opanowali role z niezwykłą starannością, odnosząc się do swych ról z pietyzmem, wystawa w granicach możliwości małej scenki zupełnie odpowiadała wymogom europejskim, stroje były bez zarzutu, efekta wyzyskane z umiejętnością ludzi, kochających Sztukę, słowem dramat w interpretacyi artystów łódzkich i krakowskich dał poznać wszystkie piękne pierwiastki tej sztuki, którą widzieć powinien każdy, nawet nie interesujący się utworami żydowskimi, a tembardziej Żyd.

O samej sztuce, grze artystów i reżyseryi napiszemy obszerniej w jednym z najbliższych numerów. **W. F.**

KRONIKA.

Kraków, 14 maja.

POSIEDZENIE AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI.

W auli gmachu Wszechnicy Jagiellońskiej odbyło się wczoraj doroczne posiedzenie publiczne Polskiej Akademii Umiejętności. W opsiedzeniu wzięli liczny udział przedstawiciele nauki polskiej, władz cywilnych i wojskowych oraz duchowieństwa katolickiego, nadto obficie reprezentowaną była inteligencya przeważnie ze sfer literackich, artystycznych i dziennikarskich. Naczelnika państwa i ministra oświaty p. Rataja zastępował przybyły z Warszawy delegat szef sekcyi M. O. i W. R. p. Łopuszański.

Posiedzenie otworzył prezes Akademii Umiejętności prof. dr Morawski przemówieniem treści następującej:

„Działalność Polskiej Akademii Umiejętności w ostatnim roku, jak i w latach poprzednich, odbyła się pod hasłem przetrwania. Dziś, w końcu roku powiedzieć możemy, że mimo wielkich trudności, jakie nam się na drodze pracy naszej piętrzyły, szczęśliwie nam się to udało. Zawdzięczamy to przedewszystkiem zrozumieniu dla zadań naszych, jakie znaleźliśmy u Rządu polskiego, który — publicznie to poświadczamy — szedł nam jaknajdalej na rękę. Ale i Rząd przyznać musi, że w żądaniach naszych byliśmy skromni, ograniczając potrzeby nasze do najkonieczniejszych i najniezbędniejszych.

Pewne rzeczy w naszym młodym ustroju politycznym — ciągnął dalej wywody swe prof. Morawski — razić nas muszą, a taką rzeczą jest trwonienie pieniędzy na cele nieproduktywne, np. na przejażdżki zagraniczne pewnych panów. Zamiast popierać tego rodzaju dla ogółu bezużyteczne „spacery" byłoby znacznie rozsądniej pieniądze te poświęcać na cele nauki polskiej.

Prawdziwa nauka nie może zależeć od warunków chwili, albowiem praca jej odbywać się powinna sub specie aeternitatis. Ideologia uczonego — to radość badania i pogodne szczęście znalezionej prawdy. Do tej prawdy — zakończył mówca — dążyć będziemy pod hasłem słów poety: „lećmy i nigdy nie zniżajmy lotu".

Po przemówieniu prezesa Akademii zabrał głos p. Łopuszański, który na wstępie swej przemowy złożył najwyższemu ciału naukowemu w Polsce życzenie imieniem Naczelnika państwa i min. Rataja. Dalej podniósł p. Łopuszański wielkie zasługi Akademii Umiejętności w czasach, kiedy zaborcy ze wszystkich sił tłumili wszelki przejaw polskiej myśli naukowej. Jeśli mimo tak ciężkich warunków istnienia nauka polska nie upadła, to jest to wyłączna niemal zasługą Akademii Umiejętości. Za to też, że potrafiła zawsze wysoko dzierżyć sztandar nauki polskiej i uratować ją od zagłady — należy się Akademii najwyższa cześć i uznanie ze strony społeczeństwa polskiego. Jednym z dowodów uznania dla tej czcigodnej instytucyi — wywodzi p. Łopuszański — jest uchwała przyjęta na onegdajszem posiedzeniu Rady ministrów. Na mocy tej uchwały Rząd wyasygnuje sumy niezbędne dla przystąpienia Akademii do międzynarodowego Związku badań naukowych

w dziedzinie nauk przyrodniczych i do międzynarodowej Unii Akademickiej w zakresie nauk humanitarnych.

Życzeniem, aby obecny okres pracy Akademii Umiejętności, kiedy dla twórczości polskiej otwierają się wprost nieograniczone możliwości, stał się okresem świetności polskiej nauki — zakończył delegat ministeryum oświaty swoje przemówienie.

Z kolei sekretarz generalny prof. dr Kostanecki odczytał sprawozdanie z działalności Akademii za rok ubiegły. Ze sprawozdania tego dowiadujemy się, że mimo niezwykle ciężkich warunków materyalnych udało się Akademii wydać drukiem cały szereg dzieł o niezaprzeczonej wartości naukowej, które — według słów sprawozdawcy — są niewątpliwie wydawnictwami najtańszemi.

Jako smutne signum temporis notujemy pewien charakterystyczny ustęp przemówienia prof. Kostaneckiego. Pragnąc umożliwić zakupywanie i dawnych publikacyj Akademii jak najszerszemu ogółowi, Akademia przez dłuższy czas nie podwyższała wcale albo też b. nieznacznie ich ceny. Skutek tego idealistycznego stanowiska przyniósł jednakowoż nieprzyjemne rozczarowanie: wydawnictwa Akademii poczęto wykupywać, aby je potem po wygórowanych cenach sprzedawać a nawet poczęto wykupywać na makulaturę(!) Wobec tego Akademia zmuszona była podwyższyć znacznie cenę swych dawnych wydawnictw.

Akademia Umiejętności — głosi w dalszym ciągu sprawozdanie — otrzymała w roku ubiegłym jeden tylko, ale b. znaczny zapis. Zmarły we wrześniu u. r. Paweł Tyszkowski zapisał Akademii cały swój majątek, składający się z 18 folwarków w powiatach: przemyskim, dobromilskim, sanockim i brzowskim. Celem tego zapisu jest „popieranie polskiego piśmiennictwa i wynalazków w zakresie nauk przyrodniczych i lekarskich ze szczególnem uwzględnieniem prac, badań i wynalazków dotyczących choroby raka i chorób wenerycznych".

Uroczyste posiedzenie zakończył prof. dr Władysław Abraham odczytem pt. „Gniezno i Magdeburg".

W zakończeniu sprawozdania podajemy nazwiska autorów żydowskich, których utwory wydane zostały w roku sprawozdawczym nakładem Akademii Umiejętności:

Bromowiczówna Henryka: Emalje malarskie z Limoges w krakowskich zbiorach.

Grossmann Henryk: Teorya kryzysów gospodarczych.

Rosenblatt Alfred: O zagadnieniach rachunku waryacyjnego w przypadku ruchomości końców krzywej, wzdłuż której rozciągnięta jest całka.

Steinhaus Hugo: 1) O defektach zbieżności szeregów trygonometrycznych i potęgowych. 2) O istnieniu pochodnej.

Taubenschlag Rafał: 1) Prawo lokalne w dygestach i responsach Cervidiusa Scaevoli. 2) Proces Apostoła Pawła w świetle papyrusów, 3) Przyczynki do nauki o świadkach w prawie ptolomejskiem.

Zweig Ferdynand: Teorya wartości.

— Z powodu spoczynku sobotniego i wcześniejszego skutkiem tego zamknięcia redakcyi nie zawiera numer dzisiejszy ostatnich wiadomości telegraficznych i kronikarskich.

— Pogrzeb śp. Jana Szczyckiego. Wczoraj o godzinie 3 popołudniu odbył się pogrzeb śp. Jana Szczyckiego, który jako chotnik przedarł się na Górny Śląsk i zginął w wyprawie na Kędzierzyn. Zmarły był studentem rolnictwa na Wszechnicy Jagiellońskiej, i wśród kolegów swoich pozostawił ogólny po sobie żal. — Nad grobem zmarłego przemawiali: prof. Rogoziński, ks. Korzonkiewicz i koledzy. Na pogrzeb mimo deszczu przybyły tysiączne tłumy, by oddać hołd pamięci młodego netuzyasty i zamanifestować swe uczucia narodowe.

— Ulgi przy maturze. Ministerstwo oświaty udzieliło wyjątkowo na bieżący rok szkolny szeregu ulg przy egzaminach dojrzałości dla tych uczniów, którzy służyli w wojsku w r. 1920. skutkiem czego przystąpili w roku bieżącym do pracy szkolnej ze znacznem opóźnieniem. Nadto uwzględnia p. minister w rozporządzeniu swojem szczególne warunki psychiczne tej młodzieży w związku z jej przejściami na froncie. Mogą więc rady pedagogiczne w bieżącym roku szkolnym dopuszczać do egzaminów dojrzałości także tych uczniów, b. wojskowych, klasy ósmej, którzy mając niedostateczne oceny roczne z dwóch przedmiotów, wykazali w tych przedmiotach przy przejściu do klasy ósmej zupełnie dostateczne postępy, a w roku bieżącym wykazali małe postępy nie z powodu braku pilności. Wszyscy abituryenci, b. wojskowi, wolni są od egzaminu z języka nowożytnego, a ci z nich, którzy zdają maturę filologiczną, od egzaminu z fizyki. Korzystający z tej ulgi otrzymują na świadectwie dojrzałości z tych przedmiotów stopień roczny. Dla tych uczniów, którzy nie zdają z języka nowożytnego, niedostateczne stopnie z dwóch wypracowań piśmiennych nie stanowią przeszkody w dopuszczeniu do egzaminów ustnych. Nadto wszyscy abituryenci, zdający maturę realną lub handlową, są zwolnieni od egzaminu z przyrody i chemii. Abituryenci wreszcie, b. wojskowi, mający z przedmiotów, z których odbywają się egzaminy piśmienne, we wszystkich okresach lub tercyałach roku ostatniego stopień przynajmniej dostateczny i z wypracowania piśmiennego od wszystkich trzech recenzentów stopień przynajmniej dostateczny, wolni są od egzaminów z tych przedmiotów.

— Półkolonie ogrodnicze, urządzane corocznie przez Zarząd Kolonii ogr. mł. żyd. już się rozpoczęły. Młodzieży daje się naukę ogrodnictwa, zajęcia warsztatowe, zabawy i podwieczorki. Wpisy młodzieży od lat 10-ciu wzwyż przyjmuje się w Kolonii na pl. Powyściogowym, naprzeciwko Cichego Kącika od godz. 5—7. 885

— Zbiórka publiczna. Magistrat zezwolił Stowarzyszeniu wsparcia wdów wyznania mojżeszowego na urządzenie zbiórki ulicznej w Dz. VII i VIII w dniu 17 maja na rzecz Stowarzyszenia.

— Iwriah (sala „Ezra" ul. Krakowska 41). Dziś w sobotę odbędzie się odczyt dramatu legendarnego „Dybuk", tłumaczenie Bialika. Początek o godzinie wpół do 5-ej.

— Odczyt dra Schippera n. t. Calderon—Wyspiański—Anski odbędzie się w sali Kahału (Krakowska 41) w niedzielę dnia 15 bm. o godz. 7 i pół wiecz. Pozostałe bilety nabyć można w dniu odczytu przy kasie.

— W Kollegium Wykładów Naukowych, Rynek Linia A—B, l. 37, odbędą się następujące wykłady: W poniedziałek 16 bm.: St. Młodożeniec: Wieczór autorski. We wtorek 17. bm. (o godz. 6-tej wiecz.) Zwiedzenie Muzeum Czapskich pod kier. dyr. Muz. Nar. dr Feliksa Kopery. We środę 18 bm. ks. F. Hortyński: Filozoficzno-przyrodnicze znaczenie teoryi Einsteina. W czwartek 19 bm.: art. dram. teatru miejsk. Tadeusz Białkowski: Pieśni Bilitis Piotra Louis w przekładzie Leop. Staffa. W piątek: ks. F. Hortyński: Konwersatoryum teoryi Einsteina. Sobota: Prof. dr J. Reiss: Arcydzieła literatury operowej (z ilust. muz.). — Pocz. wykł. o godz. 8-mej wieczór.

— Z teatru J. Słowackiego. Dzisiaj po raz trzeci ukażą się Blizińskiego „Rozbitki", usunięte chwilowo z repertuaru z powodu niedyspozycyi p. Szymborskiego. Występy K. Adwentowicza, których liczbę ze względu na wyjątkowe powodzenie musiano pomnożyć odbędą się jeszcze w oba dni świąteczne po południu: w niedzielę „Don Juan", w poniedziałek „Brzydki Ferrante". Ostatnie przedstawienie „Hamleta" we wtorek. Wieczory w dni świąteczne wypełnią: w niedzielę: „Wyzwolenie", w poniedziałek „Rozbitki". Pod kierunkiem reż. J. Sosnowskiego, odbywają się próby z wyborne satyry współczesnej B. Winowera „Księga Hjoba", granej obecnie z wielkim sukcesem w warszawskim Teatrze Małym.

— Z teatru „Bagatela" komunikują nam: W program dzisiejszej popołudniówki w „Bagateli" wejdą taneczne poematy Niny Dolińskiej, w wykonaniu najlepszych uczenic jej szkoły. Interesującym będzie między innemi występ najmłodszej z tego grona a mianowicie Halus Motyczyńskiej — a z daleko zaawansowanych młodocianych artystek uwagę skupiać będzie utalentowana Lidja Kowacka i Wianowska. — Początek o godz. 4-tej popołudniu. Pozostałe jeszcze bilety nabywać można przy kasie teatru.

— Nomen omen. Pod zarzutem morderstwa dokonanego na osobie wójta z Zielonek aresztowano w Krakowie 27 l. Henryka Morderskiego, ślusarza, Dochodzenia w toku.

— Kradzież tałesów. Z domu modlitwy przy ul. Izaaka 8 skradziono onegdaj cztery tałesy znacznej wartości. Za sprawcami zarządzono pościg.

— Kary za lichwę. Za lichwę towarową skazał urząd walki z lichwą kupca Zdanowicza na grzywnę 15.000 mp lub 30 dni aresztu.

Za pasek słoniną skazano Adolfa Liebeskinda (Karmelicka) na 10.000 mp lub 3 tygodnie aresztu.

Za lichwę ziemniakami skazano chłopów z okolicy: Piotra Reja, Leopolda Zycha i Maryę Walczak na konfiskatę kilkuset kg. ziemniaków i znaczne grzywny pieniężne.

— Odebranie skradzionego muła. Onegdaj we dworze w Bieżanowie skradziono ze stajni muła wartości kilkadziesiąt tysięcy marek. Muła znaleziono na Zabłociu, złodziej zaś zbiegł.

— Walne zgromadzenie członków Stowarzyszenia żyd. rękodzielników w Krakowie, odbędzie się w niedzielę, dnia 15 maja 1921 o godz. 3-cej popoł. w lokalu własnym, przy ul. Podbrzezie 6.

REPERTUAR TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO

Sobota: „Rozbitki".

Niedziela popoł.: „Don Juan", wieczór: „Wyzwolenie".

REPERTUAR TEATRU „BAGATELA"

Sobota: „Awantura".

Niedziela popoł.: „Awantura", wieczór: „Słaba kobieta".

REPERTUAR TEATRU POWSZECHNEGO

Sobota: „Piękna Marsylianka".

Niedziela popoł.: „Major ułanów", wieczór: „Marsylianka".

REPERTUAR OPERETKI W NOWOSCIACH

Sobota: „Hazard".

REPERTUAR TEATRU ŻYDOWSKIEGO

Sobota: „Dybuk".

Niedziela popoł. i wieczór: „Dybuk".

Z kraju.

Wyjazd 40 chaluców do Palestyny. W poniedziałek dnia 9 b. m. wyjechał z Warszawy do Palestyny oddział złożony z 40 chaluców. Zabrali oni drogocenny egzemplarz Tory, ofiarowanej w darze muzeum żydowskiemu w Jerozolimie przez p. Nissenbaumową.

Prawo zamieszkania dla emigrantów w Warszawie. Komisarz rządowy miasta Warszawy zarządził prolongatę tymczasowych kart pobytu do 20 maja lub 1 czerwca. W tym celu mają emigranci złożyć odpowiednie podania przez komitet ukraiński lub „Hias".

Aresztowania w PUZAPPIE lw. W sprawie malwersacyi we lwowskiej filii PUZAPPU aresztowano w dalszym ciągu na polecenie sędziego śledczego, oprócz kierownika tej filii Jana Słomczyńskiego, także Edwarda Nowaka, urzędnika bankowego, który był drugim dyrektorem agencyi handlowej PUZAPPU we Lwowie, oraz dwóch dostawców zboża rumuńskiego dla PUZAPPU, Chaima i Leona Nussbaumów.

Z giełdy.

Kraków, 13 maja.

Na rynku efektowym utrzymuje się żywsze niż dotąd usposobienie i pewna tendencya zwyżkowa. Tylko Siersza elektryczna słabsza niż wczoraj. Natomiast Polska Nafta pędzi gwałtownie w górę, zyskując w przeciągu dwóch dni podwyższenie kursu o 40% onej gdajszej wartości. W bankowych i lokacyjnych papierach zastój. W handlu pieniężnym zaznaczyła się zwyżka waluty niem. o 0.25, a dewizy o 0.50 punktów. Dewiza Wiedeń spadła o 0.10, a korona czesko-słowacka o 0.50 punktów.

Giełda krakowska z dnia 13-go maja 1921 r.

Akcye bankowe:	oferowane	żądane	tranzakcje
Polski Bank Przemysłowy I—IV em.	525—	575—	
Polski Bank Przemysłowy V em.	——	——	
„ Hipoteczny	650—	700—	
„ Małopolski	750—	800—	
Gal. Ziemski Bank Kredytowy	675—	725—	
Powszechny Bank Kredytowy S. A.	[illegible]	——	
Bank Kredytowy w Warszawie V em.	2500—	2800—	
Bank Związku Spółek Zarobkowych	4200—	4600—	
Akcye Tow. handl. przem.			
Polskie Tow. handl. („P. T. H.") I—III e.	750—	850—	775—785
Polskie Tow. handl. („P. T. H.") IV e.	675—	725—	780—715
Handl. Spółka akc. „Inpeks"	——	——	
„Polski Glob" Tow. transportowo-handl.	1750—	1850—	[illegible]
Żegluga Polska „ex"	450—	550—	
Zieleniewski	6300—	6500—	
Warsz. Sp. akc. Bud. Parowozów I em.	——	——	
Warsz. Sp. akc. Budowy Parowozów II em.	2000—	2200—	
„Lessleya" fabryka maszyn rolniczych	4500—	4800—	
„Trzebinia" fabr. maszyn i narz. roln. I-III.	2500—	2700—	
„Trzebinia" fabr. maszyn i narz. roln. IV e.	2200—	2400—	
„Automotor" fabryka samochodów	2100—	2300—	
„Górka" fabryka cementu	6800—	7200—	
Gal. akc. Zakłady Górn. Siersza	5000—	5300—	
„Tepege" Tow. dla przedsięb. górniczych	6600—	7000—	6600—7000
Polska nafta	1450—	1750—	1540—1750
Elektrownia w Sierszy	1500—	1700—	[illegible]
„Olsza" T. A.	3600—	3800—	
„Ponar" Powszechne zakłady budowlane	900—	1000—	
Fabr. przetworów chem. w Trzebini	2600—	2800—	
„Kraków" Zjedn. fabr. przetw. wyrobów	3600—	3800—	
Fabryka porcelany w Ćmielowie	3600—	3800—	

Waluty dewizy

	Waluta markowa Gotówka (banknoty) Kupno	Sprzedaż	Czeki Kupno	Sprzedaż
Dolary St. Zj.	[illegible]	[illegible]	——	——
Franki francuskie	65—	69—	69—	73—
Franki szwajcarskie	——	——	150—	160—
Marki niemieckie	13.75	13.95	13.25	14.25
Korony austryackie	——	——	1.35	1.45
Korony czesko-słowackie	12—	13—	12.35	12.75
Lei rumuńskie	12.50	13.00	——	——
Liry włoskie	38—	42—	——	——

Kursa początkowe dewiz w Zurychu 13-go b. m. (L.): Berlin 9.75, Nowy Jork 559, Mediolan 30.50, Praga 8.10, Budapeszt 2.75, Zagrzeb 4.15, Bukareszt 8.70, Warszawa —, Wiedeń 1.30, Austr. korona stempl. —.

קרן קימת לישראל

Żydowski Fundusz Narodowy.

Biuro centralne dla Zach. Małopolski i Śląska

Kraków, ul. Stradom L. 15.

Konto P. K. O. Nr. 142663.

MĘŻOWIE ZAUFANIA!

Przekroczyliśmy tego roku pierwszy milion Mp. Zawdzięczamy to jedynie Waszej energii, Waszej niezmordowanej i niestrudzonej pracy na niwie naszej instytucyi. Jesteśmy dumni z osiągnięcia tej sumy za którą dziękujemy za współpracę. Jednak nie czas na spoczynek. Oto nowe wielkie zadania prężą się przed nami. Jak z wysłanego cyrkularza L. 403 widzicie, żąda centrała w Hadze osiągnięcia 1½ mil. funt. szterl. Ustanowiona na zjeździe w Krakowie kwota Mp. 6 mil. musi być osiągnięta i dlatego wzywamy Was do dalszej energicznej pracy.

Donosimy, że Federacya „Mizrachi" wysłała swoich przedstawicieli do Kom. Centr. ŻFN. w Krakowie i upraszają wszystkie komisye lokalne o zjednoczenie się z lok. komit. federacyi „Mizrachi" i ustalili jednolitą komisyę ŻFN. Federacya „Mizrachi" wyśle osobne cyrkularze do komit. lokal. mizrachistycznych Ż. F. N.

WYKAZ Nr. 8.

za czas od 1—15-go kwietnia b. r.

Zestawienie ogólne.

Kolonia gal. im. Dra O. Thona	117.279'35
Samoopodatkowanie	8.351'—
Nedarim	4.430'—
Puszki	9.275'55
Złota księga	19.164'50
Drzewka	140.051'—
Dunamy	11.608'—
Nachlah	485'—
Fundusz Trumpeldora	375'—
Marki i telegramy	1.305'—
razem Mkp.	312.324'40
Zebrano od 1. I. do 1. V. br.	1.145.084'10

KOLONIA GAL. IM. DRA O. THONA.

Bielsko. Zwrot dłuż. zbiór. Hadze 35.085.10. Na odczyt Dra Thona 3.260'—, Ślub Rubner-Tyras 3.220'—, Ślub Schanzer-Rothstein 2.330, różne 2.000. Better 1.850'—, Ślub Durst-Sternberg 1.350'—. Ślub Eichner Kurt 1.000'— Perlberg 500'—. Ślub Richter 235'—, Kapelner 150, Klein 140'—, Dr. Sternhel 100'—, Dr. Berkowicz 110'—, drob. 161'25. **Błażowa.** Ślub L. i M. Intrator 440'—. **Chrzanów.** Ślub Luftig-Breuer 1.000'—, Ślub Meisels 120'—. **Dąbrowa.** Ślub Kinstler: Aschheim, Jortner, Lazar, Goldman, po 100, drob. 875. Ślub Naht 175'—. **Gorlice** 120'—. **Jarosław.** Steinbock niep. honorarium od Schechtera. Frieder, Weissberg, Kunitzer po 1000'—, drobne 50. Część doch. z zabaw. Freblówki przez Dra Reslera 1440'—, Ślub Mandl-Stokhamer 985, Ślub Ingberg 280, N. N. przez Wolfsteina 200'—, drob. 25. **Kraków.** Silberfeldowie 6.000'—, Katzner niep. honorar. od Liebliche 1.000, Ślub Ekstein-Schoham 1.700. W bóżnicy Chowwei-Fora: Bohrer, Reich, Goldstein, Abend, Rottenberg, Spritzer po 100'—, drobne 900'—. Bóżnica Cypres 410, Teitelbaum 700'—, Zaręcz. Sagan-Kalt 405'—, u Holländerów 350'—, Friedberg i Spira po 300'—, Zaręcz. Rumpler-Mund 170, Liebeskindówna i N. N. po 100, drobne 110'—. **Lisko.** Zbiórka purim 2.235, z tego za kart pur. 90. **Limanowa.** Ślub Baldinger-Kollender 665'—. **Nowy Sącz.** Gmina wyznaniowa subwencya 5000'—. Opacianka 400'—. **Oświęcim.** Z zbiórki 2.650'—. **Ropczyce.** Przez ucz. szkoły hebr. 410'—. **Strzyżów.** Ślub Freifeld-Engel 1.070, Ślub Karpf 920, Ślub Hauben 450, Ślub Grundstein 315, różne 4.270'—. **Szczucin.** Ślub Fertigów 370. **Tarnów.** Zbiórka purim 15.603, Ślub Fries-Lieberman 895, Dr. Span 300'—. Odczyt Dr. Berkelhamera 104. Safier 100, drobne 143, z tego za kart. pur. 500'—. **Wieliczka.** Zbiórka purim. Hirsch 250, Rosenzweig, Dr. Hirschfeld, Klinghofer, Schnur, Licht, po 200, Schinagel, Reichental, Wimmer, Fränkel, Dominitz, Friedman, Goldschmidt, po 100, drobne 2.238'—. Ślub Kornhauser-Reinstein 815'—. **Wadowice.** Ślub Burtów 610, Ślub Glücksman-Frischer 550'—. **Zabłocie.** Gros 200, Kalfus, Schön, Lerner, Balitzer, Kempler, Seifter, Kluger, Rotler, Hirschtas, Traurig, Honig Felix, Horner, po 100'—, drob. 530, bez wykaz. 450. Razem Mk. 117.279'35.

Samoopodatkowanie.

Gorlice 103'—. **Grybów** 791'—. **Jarosław.** Związek „Miriam" 675'—, Bank. Grosman, Fliegel, po 100'—, drobne 2.665'—. **Oświęcim.** 1.480'—. **Pilzno** 625'—. **Strzyżów** 1.447'—. **Wadowice** 265'—. Razem Mk. 8.351'—.

NEDARIM.

Bielsko. Rotter i Wachtel po 500, Nichtenhauser 300, Höcker, Reich, i Silberman po 100, drobne 100. **Chrzanów.** Selinger i Rozner po 100. **Jarosław** 350. **Kraków.** „Bet-Izrael" Nussbaum 1.000, Bergmann, Abeles, Gross po 200, Pineles 100, drobne 100'—. **Wieliczka** 380'—. Razem Mk. 4.430'—.

PUSZKI.

Chrzanów 4.440. **Gorlice.** Dr. Blech 111. Weissówna 103. **Grybów.** Einhorn 240'—. **Jarosław** 126'40. **Kraków.** Przez „Jehudę" 3.037, Dattner 1.126'50, drobne 71'65. Razem Mk. 92.775'55.

ZŁOTA KSIĘGA.

Bielsko. Na wpis rabina Dr. Marka z Biały 8.300'—, (reszta 1.700 w wyk. Nr. 5. w rub. wpis zastrzeż.). **Frysztak.** Na wpis Salomona Schmidta w dowód uznań za owocną pracę dla ŻFN. Schmidt 350, Feld, Schmidt, Beim, Stein S. i M. Neubartowie, Wildstein, Thaler po 100, drobne 900'—, (I rata). **Gorlice.** Na wpis Dr. Jakóba Blecha: Bergman i Dr. Blech po 500, Gr. Reiner, Langsam, Fessel, Goldberżanka, Kurzmanówna po 200, Wertheimer 150'—, Kolber, Degen, Gleicher, Weitrówna po 100'—. Zbiórka purim 5.520, (I rata). **Tarnobrzeg.** Dopłata na wpis Stow. Hatikwah 744'50. Razem 19.164'50.

DRZEWKA.

Bielsko. Ślub Better-Tobias 11.000. Z tego na im. młodej pary 1 ogród. Zbiórka purim przez ucz. szkoł. na im. Dr. Wilhelma i Mizzi Wagnera 1 ogród. 10.000'—, na im. błp. Rodziców Dra Thona 20 drz. 2.000. Stow. dziewcząt na im. Greti Eichner z ok. jej zaślubin 2 drz. na im. Selma Better z ok. jej zaślubin 1 drz. 100'—. **Frysztak.** Ślub Tepper-Steinberg: Feld, Weller, Neubart, Stein, Tepperowie, nieczyt. po 100, drobne 300, z tego K. Ż. F. N. na im. nowożeńców 10 drz. **Gorlice.** Ogród Elchanego Fessla: Ślub Pinczowski-Krebs 1.500'—, na im. nowożeńców 15 drz. Ślub Klausner-Gross 1.090'—, na im. nowożeńców 10 drz. Ślub Bodner-Bergman 1050, na im. nowożeńców 10 drz. Ślub Hechel-Holländer 1050, na im. nowożeń. 10 drz. Samuel Gutwirth z ok. swych zaręcz. Estera Krieger 500, na im. narzecz. 5 drz. Samuel Weintraub i Gitla Kopiło 200, 2 drz. na wł. im. **Jarosław.** Ogród Dra Buchheima: Ślub Habenstrei-Axelrad 635 na im. nowożeń. 6 drz. **Kraków.** Gaj na im. Tanby, Lifsche i Lazar Silberfeld of. dzieci i wnuk z ok. diamant. wesel. 100.000'—. Leszman na im. Dra Hilfsteina w dowód wdzięcz. za trosk. opiek. 5 drz. 500, Dr. L. Lustbader na im. Dr. Markusa Spiegla, Racheli Lampjówne z ok. ich zaślubin 5 drz. 500, Uczenic. kur. Żyd. z Merkazu na im. J. Perlbergera 4 drz. 400, Gitel i Estera Szatan (Rosenblatt). ku [illegible] ósmej rocz. błp. Ojca 1 drz. 100'—. **Mielec.** Część ze zbiórki purim 946, Ślub Scheer-Marek 575'—, Ślub Blum-Spirn 545, Ślub Bremer-Storch 505, Ślub Schreier 400, Ślub Storch-Braun 330, Korn-Seewald 220, Tenenblum z ok. zaśl. 200, Scheer 100, drobne 50. Z tego K. Ż. F. N. w ogr. Salpetra na im. L. Kurza i S. Hermele po 5 drz. 1.000. Kom. Ż. F. N. of. ogród na im. Dra Schwarzbarta: w tymże ogr. na im. Steinhart-Berger z ok. zaśl. Storch-Braun z ok. zaśl. Mantel-Goldberg z ok. zaśl. Korn-Seewald z ok. zaśl. Schheier z ok. zaśl. Brener-Storch z ok. zaśl. po 5 drz. z tej sumy za kart pur. 100, (I. rata). **Oświęcim.** Henry Goldberg z ok. zar. córki Erny na jej im. 10 drz. 1000'—. J. Manheimer na im. B. Hencnberg 1 drz. 100'—. **Przeworsk.** Leib Geller z ok. zaręcz. Etli Schreiber na im. zaręcz. 2 drz. 200. **Tarnów.** Org. Kobiet na im. błp. Gitli Span 5 drz. 500. **Tarnobrzeg.** K. Ż. F. N. na im. Gitel Perlmutter-Mendel Brod 4 drz. 400, Aron Fensterstok, z ok. zaręcz. Nussbaumówną 1 drz. na im. zaręcz. 100. **Wadowice.** Żyd. Kółko amat. część doch. z wiecz. na im. Jakóba Zimerspitza i Bernarda Bronera po 6 drz. Eugenia Thieberger 5 drz. Frania Gruszów 2 drz. Rega Briefłówna 1 drz. 2.000. Razem Mk. 140.051'—.

DUNAMY.

Mielec. Z zbiórki purim K. Ż. F. N. na im. Tenenblum-Fussman z ok. zaśl. Blum-Spirn z ok. zaśl. Scheer-Marek, po 1 dun. 6.000'—. **Oświęcim.** Ślub Dr. Stromwasser Erna Apteker: Dr. Stromwasser, H. Goldberg po 1000'—, Dr. Goldberg, Stromwasser, Landau po 500, Werdinger 200, Dr. Rieger Klaften, Reich, Chajes i Klara Chajes, Opteker po 100, drobne 50. Z tego na im. nowożeńc. 2 dun. 4.350. **Tarnobrzeg.** Kom. Ż. F. N. na im. Jakóba Silbera 1 dun. (I. rata 1.258'—, Razem Mk. 11.608'—.

NACHLAH.

Grybów. Ślub Birkenfeld-Ehrenreich 485.

FUNDUSZ TRUMPELDORA.

Pilzno 375'—.

MARKI I TELEGRAMY.

Mielec 250'—. **Tarnów** 1.055'—.

Zestawienie wedle miast za miesiąc kwiecień br.

Kraków 135.669'15, Bielsko 84.791'35, Jarosław 35.677'40, Rzeszów 28.689'—, Tarnów 18.200'—, Oświęcim 17.333'—, Gorlice 13.897'—, Jasło 13.461'—, Sanok 12.005'—, Nowy Targ 10.431'—, Mielec 10.176'—, Chrzanów 9.626'—, Bochnia 9.252'—, Rymanów 8.856'—, Strzyżów 8.472'—, Zabłocie 7.305'—, Sędziszów 7.039'—, Wieliczka 5.383'—, Trzebinia 5.000'—, Nowy Sącz 5.000'—, Tarnobrzeg 4.202'50, Błażowa 3.845'—, Jaworzno 3.745'—, Baligród 3.555'—, Zakopane 3.470'—, Wadowice 3.425'—, Frysztak 3.050'—, Baranów 3.000'—, Pilzno 2.958'—, Limanowa 2.680'—, Kolbuszowa 2.679'—, Borowa 2.392'—, Czermin 2.253'—, Liszki 2.210'—, Tyczyn 2.185'—, Lisko 2.145'—, Czarny Dunajec 2.024'—, Sokołów 1.815'—, Pruchnik 1.750'—, Ulanów 1.740'—, Niepołomice 1.585'—, Grybów 1.516'—, Tuchów 1.445'—, Zakliczyn 1.395'—, Jordanów 1.382'—, Łącko 1.300'—, Grodzisko 1.000'—, 12 miast niżej 1.000'— 4.240'—, razem Mkp. 516.219'90.

Sprostowanie

We wykazie Nr. 7. pod rubr. Puszki, zostały opuszczone słowa Rymanów 1731'50. Kwota ta jest uwzględnioną w ogólnej sumie doch. Pod rubr. Kolonia: Błażowa brak. Ślub Salzmann 340'—. Kwota ta jest uwzględ. w ogól. sumie.

Wyszczególnienie do wyk. Nr. 7.

Kraków Bnei-Emunoh 1440'—. Kwota ta również uwzględ. w ogólnej sumie.

Drobne ogłoszenia.

Ludzi do wszelkich zawodów poleca Biuro pośrednictwa pracy mężczyzn Kraków. Stradom 15. — Zgłoszenia od 2—5. 182

Panna pisząca biegle na maszynie władająca językiem polskim i niemieckim poszukuje posady, najchętniej mundaski. Zgłoszenia pod „Mundanka" do Adm. N. Dzien. 1085

Dwóch młodych inteligentnych urzędników poszukuje mieszkania ewentualnie z całem utrzymaniem przy lepszej rodzinie. Pisemne zgłoszenia do biura ogłoszeń H. Falka, Bonerowska 11. 880

PANIA

w granat. kostyumie, która jechała tramwajem trójką we czwartek wieczorem z plant Dietl. do dworca tow. i z powrotem uprasza się bardzo uprz. o łaskawe podanie swego adresu pod Wiosna 3942 poste-restante główna poczta. 1103

Krynica Zdrój

Hotel Wiktorya, świeżo odrestaurowany prowadzony we własnym zarządzie poleca pokoje słoneczne na doby i sezon. 1092

SNY! SENNE MARZENIA!

Wróżba! Wydawnictwo i księgarnia „Współczesna", poleca następujące książki:

Nauka stawiania kabały z kart. Sposoby „Lenormand", „Thebes" oraz dokładny sennik. Dodatek 48 kart ilustrowanych bezpłatnie. Cena Mk. 100·—

Wielki sennik Egipski z planetami ilustrowany. Cena Mk. 100·—

Hrabina Eleonora Raj. po długich studyach na wschodzie stworzyła system trafnego stawiania kabały z kart. Przepowiada teraźniejszość, przyszłość. Europejskie wróżki, Lenormand i Thebes po ługiwały się tymi sposobami. Ilustrowane wydanie. Cena Mk. 100·—

36 ilustrowanych kart do wróżby pg. których każdy łatwo znajdzie odpowiedź na wszystkie zadane pytania Cena Mk. 75·—

Wyrocznia, czyli sposób otrzymania odpowiedzi na różne pytania. Cena Mk. 10·—

Wysyłamy po otrzymaniu gotówki, za zaliczeniem o 20 Mk. drożej. Nasz adres KSIĘGARNIA „WSPÓŁCZESNA" Warszawa, Marszałkowska 118 c. 878

ZDOLNY, MŁODY KUPIEC 1098

szuka dobre zastępstwo lub weźmie towar w komis, może złożyć kaucyę. Ma również lokal, piwnicę przy ruchliwej ulicy w Tarnowie. Zgłoszenia: post-rest. Tarnów pod „Zaufany".

Krynica Zdrój

Pensyonat Vogla ma jeszcze do wynajęcia pokoje z całodziennem utrzymaniem na pierwszy sezon. 1091

Wydawnictwo „DUS BICHEL"

[illegible] Idealen, jednoakt.	Mk.	40·—
[illegible] opowieść	„	20·—
[illegible] czytanki ilustr.	„	25·—
[illegible]	„	15·—
[illegible]	„	15·—
[illegible] dla młodzieży, Nr. 1-12, po	„	18·—

Do nabycia w Księgarniach i pod adresem: S. [illegible], Kraków XXII. Kalwaryjska 14. Na porto dołączyć [illegible] sumy i 3 Mk. (polecone).

HURTOWNIE

OBUWIE luksusowe jakoteż zwykłe damskie i męskie wszelkiego rodzaju, szpilkowe i szyte poleca

„TRWAŁOSC" 862

wytwórnia obuwia, Kraków, ul. Grodzka 3.

„Ochrona Ubezpieczonych"

Biuro dla spraw ubezpieczeniowych

Kraków, Rynek gł. 22. — Tel. 2246.

Interwencya w wypadkach szkody u krajowych i zagranicznych Towarzystw Ubezpieczeniowych. Udzielanie porad i informacyi w sprawach ubezpieczeniowych. Ułatwienie zawarcia ubezpieczeń na korzystnych warunkach. Rewizya, kontrola i ewidencya polis ubezpieczeniowych. 884

Ogień. Włamanie. Transport. Życie. Wypadki

FABRYKA GALWANICZNYCH ELEMENTÓW

A. FALK i M. HINTERHOFF

WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 104. TEL. 230-49.

DOSTARCZA

ELEMENTY GALWANICZNE DO TELEFONÓW, TELEGRAFÓW I DZWONKÓW TYPU LECLANCHE'A, MEDINGERA, CALLAUD'A KRUEGERA, JAK RÓWNIEŻ BATERYE KIESZONKOWE MARKI „EFHAWU".

760

Konfekcya dziecięca

od najskromniejszej do najwykwintniejszej dla panienek do lat 16-tu dla chłopców do lat 6-ciu wykonuje wzorowo

Związek Pracy Polskich Kobiet Kraków, Plac Szczepański 3.

Przyjmuje się hurtowne zamówienia mundurków dla pensyonarek i zakładów wychowawczych. 857

Kursa prof. W. CHOLEWY

przyjmą jeszcze kilka osób cywilnych lub wojskowych celem przygotowania do matury w szkołach średnich i do egzaminów z klas wyższych.

WPISY: Kraków, ul. Jabłonowskich 1. 20, I. piętro od godz. 1—3 po południu. [illegible]

„Fortuna" jedyne w całej Polsce pismo poświęcone sprawom kojarzenia małżeństw podaje

do wiadomości

że przyjmuje tylko ogłoszenia matrymonialne poważnej treści

Redakcja Kraków Rynek gł. 11. Nr. 19 wszędzie do nabycia i na stacjach kolejowych. 1101

Poszukuje się zdolnego handlowca

z działu technicznego dla biura i do podróży.

Pisemne oferty z podaniem warunków i opisu dotychczasowego zajęcia przesyłać pod „Przedsiębiorstwo handlowe" do Biura ogłoszeń H. Falka, Kraków, Bonerowska 11.

Dla Pań! Dla Pań!

Suknia wówczas piękna, jeśli odpowiednio ozdobiona — a do tego niezbędny jest modny i gustowny

HAFT

maszynowy lub ręczny, który wykonuje specyalny artystyczny zakład [illegible]

Filia: Sławkowska 11. Wielopole 15, parter.

Mam do sprzedania

kompletną Fabrykę wody sodowej z gazowym motorem lub bez motoru

wiadomość u 1104

B. WEINGARTEN Mostowa 4.

Dla Kupców i Konsumów ceny zniżone!

Kasy ogniotrwałe, okucia budowlane i meblowe, narzędzia stolarskie, wagi decymalne i stołowe, naczynia emaliowane, maszynki naft. „Phoebus", oraz oleje i aparaty do konserwowania poleca

858 firma

JÓZEF FERTIG

SKŁAD ŻELAZA

Kraków, Szewska 5. Telefon 3214.

Kto pragnie elegancko się ubrać

niech się zwróci do męskiego Zakładu krawieckiego pod firmą

Wilhelm Fleischer, Kraków, Krakowska 3, I. p.

gdzie wykonywa wszelkie roboty w zakres krawiectwa wchodzące szybko, solidnie i po przystępnych cenach.

wykonuje wszelkie zamówienia w zakres drukarstwa wchodzące.

„Herkules"

zawiadamiam niniejszem, że sprzedaję mój stary zapas **prawdziwych farb marki „HERKULES"** niżej ceny fabrycznych. 81

LIEBER ZWEIG, Kraków, Dietla 93.

Zastępstwo Firmy Ulrich i Seller w Bretowie.

Nadeszły żydowskie i hebrajskie płyty

do gramofonów w wielkim wyborze.

Stare lub połamane płyty przyjmuję wzamian. 811

LEOPOLD HUTTRER, Kraków, ul. Grodzka 43.

Fabryka cykoryi „Łabędź"

zawiadamia, że 843

Skład Fabryczny na Małopolskę,

główny reprezentant:

Wincenty Moszkowski Kraków, Wrzesińska 3,

Tel. 2419. Tel. 2419.

przyjmuje zlecenia na ogólnie znaną

CYKORYĘ WYBOROWĄ.

Wille i Pensyonat

„Krumholzów" w Szczawnicy

otwarte od 15-go maja. 1070

Kursować będzie własny automobil Stary Sącz—Szczawnica.

DOM TOWAROWY
Benno Brettner

Kraków, Rynek główny l. 13.

poleca

najnowsze jedwabie, modele konfekcyi damskiej, swetery w wielkim wyborze bieliznę, jakoteż wszelkie nowości, w zakres ten wchodzące.

Hurtowny i detaliczny dział sprzedaży francuskich przyborów modniarskich. 681

Maurycy Kreisler

Kraków, ul. Grodzka 46.

Wejście od ul. Senackiej 13. Tel. 3447.

poleca częściowo i hurtownie: farby, pokosty, lakiery, lakiery do kapeluszy, wosk, terpentynę, wióra stalowe, naftalinę, benzynę, olej maszynowy, rzepakowy lniany i do podłóg, klej, pendzle, szczotki, kwas solny siarczany itp. Złoto malarskie, kredę, gips, cement, mydło, smary, sodę, krochmal, boraks, ałun, kalafonię i różne w zakres ten wchodzące artykuły. 79[illegible]

FUTRO Spółka z ogr. por.

W ŻYWCU

761

przyjmuje futra wszelkiego rodzaju do wyprawiania i farbowania.

Lisy na: alaska, sobole, kryżaki, [illegible].
Skórki królicze na: czarne, bronzowe, patagońskie i Seal-Electric.
Wyprawianie tchórzy, kun, wyder i t. d.

Najnowsze urządzenia maszynowe. Wyrób ściśle na sposób Lipski.

(Roboty wykonuje się tylko dla kuśnierzy).

MYDŁO POTANIAŁO!

Oferuję dobre mydło do prania (łojowe) silnie pieniące, bardzo dobrej wydajności w cenie 40 Mkp. za 1 kg loco fabryka Wiedeń wraz z pozwoleniem wywozu.

SEIFENFABRIK PARNES 815

Wien VI. Gumpendorferstr. 100. — Tel.-adr. [illegible] Wien".

Nakładem [illegible] Spółki Wydawniczej. Red. [illegible] Nowa Drukarnia Dziennikowa, ul. Orzeszkowej 7.